

Bölüm 10

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE YÖNTEMLERİ¹

Seçil TÜMEN AKYILDIZ²

GİRİŞ

Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (2003, s.699)'e göre dil; topluma uygun hale getirilmiş işaretler, sesler ve jestler yoluyla duygu ve düşüncelerin sistematik bir şekilde iletişim kurma yoludur. Pinker'a (1994, 18) göre ise dil; bilişsel bir çaba ya da formal bir öğretim olmadan kendiliğinden gelişen karmaşık bir yetenektir. Brown ise dili aşağıdaki 8 cümlede tanımlamaktadır: (1) Dil sistematiktir. (2) Rastgele belirlenmiş semboller bütünüdür. (3) Bu semboller aslında sözlüdür, bazıları görsel de olabilmektedir. (4) Bu sembollerin topluma mal olmuş anlamları vardır. (5) Dil iletişim için kullanılır. (6) Dil konuşma topluluğu ya da kültüründe iş yapar. (7) Dil özünde beşeridir ancak insanla sınırlı değildir. (8) Dil tüm insanlar tarafından aynı şekilde edinilir. Dil ve dil öğrenme evrensel özelliklere sahiptir (2000, s.5).

Birçok insanın tanımladığı gibi dili göndericiden alıcıya ulaştırılan mesaj olarak görmek yerine Grauberg (1997, s.2-3) dilin fonksiyonlarını 6 ifadeyle belirtmektedir:

- Durumu izah eder.
- Hayranlık belirtir.
- Güven verir.
- Rica eder.
- Düşünceleri ifade eden bir gülümseyiş ya da jest eşliğinde sosyal ilişkiler kurar.
- Nazik ancak kesin bir dille ister.

Grauberg'e (1997, s3-4) göre bir dil bilmek; dilin yapısını ve sistemini, bu sistemin anlamı ifade etmek için nasıl kullanıldığını bilmek ve bu bilgiyi etkili anlamayı sağlamak ve sözlü-yazılı dil üretmek için kullanmaktır. Yabancı dil öğrenmek ise bu üç durumda da yeterli olabilmektedir.

¹ Bu eser yazarın "Bilişsel Koçluk Destekli Yansıtıcı Öğretim Yaklaşımının İngilizce Öğretiminde Öğrencilerin Akademik Başarısına, Kalıcılığa, Yansıtıcı Düşünme ve Üstbiliş Becerilerine Etkisi" adlı doktora çalışmasından çıkarılmıştır.

² Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, stakyildiz@firat.edu.tr

yaşam boyu öğrenme kapsamında düşünülmesidir (Klimova, 2012, s.203-204). Bu mevcut trendler göz önüne alınarak öğrenen ihtiyaçlarına odaklanarak yöntem seçmek ya da yeni yöntemler üretmek faydalı olacaktır.

Öğrenci ihtiyaçlarına ve öğrenme amaçlarına, programın hedeflerine, kişilik özelliklerine, öğrenme stillerine ve öğretmenin bilgi ve yeteneklerine göre seçilebilecek olan yaklaşım yöntem ve teknikler yabancı dilin verimini oldukça etkilemektedir. Gömleksiz (2002, s.145), ülkemiz açısından da yabancı dilde istenilen seviyeye gelemeyişimizin nedenlerinden birinin yöntem seçimi ile ilgili yapılan yanlış uygulamalar olduğunu belirtmiştir.

Dil öğrenme bağlamının karmaşıklığı ve çeşitliliği göz önüne alındığında yöntemlerin ötesine geçme ihtiyacı göze çarpmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ yöntemler ötesi çağ diye adlandırılırken uygulamalı bir dil bilimcinin seçtiği bir yöntemi sınıflarda uygulamak ne ölçüde başarı sağlar? Yoksa yöntemler ötesi çağda öğretmen, bir profesyonel olarak kararları veren ve kuramları oluşturarak uygulayan kişi mi olmalıdır? Yöntemlere bakıldığında bir yöntemin her kesimin ihtiyaçlarını karşılayabilir nitelikte olmadığı da açıktır (Savignon, 2007, s.218).

Dil öğretimi dinamik bir süreçtir, bu süreçte hiçbir şey sabit değildir. Her yeni gün, yeni anlayışlar, yeni teknolojik uygulamalar, yeni sosyo-politik olaylar ve yenilenen bireylerle başlamaktadır. Bu yenileşme ve değişme sürecinde dil öğretiminde eski yöntem ve yaklaşımların da oldukları gibi kullanılmaları beklenebilir. Onlarda da yenilik ve değişim kaçınılmazdır. O halde yabancı dil öğretimi alanında yeni yaklaşımlara ihtiyaç olduğu kabul edilmelidir. İnal (2006, s.3)'ın da belirttiği gibi artık öğretmenin öğrenebildiği yöntemle değil, öğrencinin öğrenebileceği, onun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanına yönelik yöntemlerle öğretim ivme kazanmıştır. Bunu gerçekleştirebilmek için öğrencinin potansiyelini öne çıkaran, bilgiyi en kısa zamanda ileten yeni yöntem ve değişiklikler gerekmektedir. Yeni yöntemlerin kullanılması ve etkililiğinin kanıtlanması ise, bilimsel çalışmalar yoluyla gelişir. Söz konusu nedenlerden dolayı, dil öğretiminde, yeni yöntem ve tekniklerin dilin gelişimi açısından ele alınıp evrensel boyutlarda, çağın gereksinimlerine uygun olarak düzenlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Brown, H.D. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching 4th Edition*. New York, Longman.
2. Brown, H. D. (2002). English Language Teaching in the 'Post-Method' Era: Toward Better Diagnosis, Treatment and Assessment. Jack J. Richards, Willy A. Renandya (ed) *Methodology in Language Teaching An Antology of Current Practice*, Cambridge University Press, pp 9-18.
3. Demircan, Ö. (2002). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, İstanbul, Ders Yayınları.
4. Demirel, Ö. (2003). *Yabancı Dil Öğretimi Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası*, Ankara, PegemA Yayıncılık.

Eğitim Bilimleri Araştırmaları II

5. Demirel, Ö. (2010). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık
6. Doğan, C. (2012). *Sistemik Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımı ve Yöntemleri*. İstanbul, Ensar Neşriyat.
7. Finney, D. (2002) The ELT Curriculum: A Flexible Model for a Changing World. (Ed.) Richards, J.C. and Renandya, W. A. *Methodology in Language Teaching An Anthology of Current Practice*. Cambridge University Press, pp.69-79.
8. Grauberg, W. (1997). *The Elements of Foreign Language Teaching Vol.7 Modern Language in Practice*. England, Multilingual Matters.
9. Güler, G. (2005). Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı ve Türkiye'de Yabancı Dil Öğretim Süreçleri, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 1, 89-106.
10. Hengirmen, M. (2006). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer Yöntemi*. Ankara, Engin Yayın Evi.
11. Işık, A. (2008). Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor? *Journal of Language and Linguistic Studies*. 4, (2), 15-26.
12. İnal, S. (2006). *Yabancı Dil öğretimindeki Hedeflerin Gerçekleştirilmesinde Clustering Yazılı Anlatım Tekniğinin Öğrenci Tutumu ve Başarısı Üzerindeki Etkileri*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
13. Klimova, B.F. (2012). The Teaching of Foreign Languages. *WCLTA 2011. Procedia - Social and Behavioral Sciences* 31 (2012) 202 – 206.
14. Larsen Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching 2nd Ed*. UK, Oxford.
15. Lawes, L. (2005). Issues in Modern Foreign Language Teaching, in Kit Field (Ed.) *Why learn a foreign language?* London and New York, RoutledgeFalmer, pp.39-51.
16. Mc Donald, T. (1999). Foreword, Norbert Pachler (ed.). *Teaching Modern Foreign Languages at Advanced Level*. London and New York, RoutledgeFalmer, (pp.xix).
17. Memiş, M. R. Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(9) Summer, 297-318.
18. Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (11th ed.). (2003). Springfield, MA: Merriam-Webster.
19. Nunan, D. (1991). *Language Teaching Methodology: A Textbook for Teachers*. New York, Prentice-Hall.
20. Özdemir, E. S., (2006). *Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
21. Pinker, S. (1994). *The language instinct:How the mind creates language*. New York, William Morrow.
22. Richards, J. C. and Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in language teaching Third Edition*. Cambridge University Press, United Kingdom.
23. Rogers, C. (1983). *Freedom to Learn*. New York, Macmillan.
24. Savignon, S. J. (2007). Beyond communicative language teaching: What's ahead? *Journal of Pragmatics* 39 (2007) 207-220.
25. Saylag, R. (2012). Self Reflection on the Teaching Practice of English as a Second Language: Becoming the Critically Reflective Teacher. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 46 (2012) 3847 – 3851.
26. Topaloğlu, Y. (2012). *Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Tekniklerin Kullanım Sorunsalı*. Yüksek Lisans Tezi Çukurova Üniversitesi, Adana.
27. Yurtsever, G. (2013). English Language Instructors' Beliefs on Professional Development Models and Preferences to Improve Their Teaching Skills. *Akdeniz Language Studies Conference 2012. Procedia - Social and Behavioral Sciences* 70 (2013) 666 – 674.